

# SPIEGEL DER ZEILVAART

## VROUWEN EN KINDEREN EERST

*De grootste sloep  
bood de meeste  
kans op redding*

## VIRE VIRE

*Zonnig zeilfeest in  
Zuid-Frankrijk*

## BEWOGEN VERLEDEN

*Een valse start voor  
De Goede Gunst*

## AMERSFOORT AAN DE EEM

*Museumhaven met  
eigenwijze collectie*

## JACHTBOUW ALS KUNSTVORM

De wedergeboorte van 12 Meter Jenetta



BP 817 109661830221





## Krijgt de Lelievlet een moderne opvolger?

Vanaf 1956 worden er voor Scouting Nederland Lelievletten gebouwd. Er varen inmiddels meer dan 1600 lelievletten in ons land, gebouwd en geleverd door meerdere bouwers. Drie bekende jachtontwerpers - oud zeeverkenner - sloegen de handen ineen en ontwierpen een geheel nieuwe zeeverkennerboot die goed zeilt, snel is, kan planeren en bovendien geroeid en gewrikt kan worden. Door: **Wim de Bruijn**

Toen de Stichting Sneek Promotion in 1987 zocht naar de 'Boot van het Jaar', werd unaniem gekozen voor de lelievlet. In dat jaar voeren er al 1200 lelievletten rond en de gloednieuwe nummer 1200 was toevallig(?) net geleverd aan de Sneker watergroep "Greate Pier". In SdZ 1987.9 schreef Jan Kooijman een uitgebreid artikel over de lelievlet. Daar kwam ook de inmiddels overleden Henk Bos aan het woord die als lid van de Landelijke Nautische Technische Commissie veel heeft gedaan aan de verbetering van de lelievlet. Al in 1970 maakte hij een aantal schetsen om de vlet in eigen beheer te kunnen bouwen. Hij voerde circa honderd kleine wijzigingen door. Henk schreef toen ook een complete bouwbeschrijving van de vlet met alle daarbij behorende hulpmiddelen, materiaallijsten, huiduitslagen, specificaties van houtwerk, zeilen, beslag, enz. Begin jaren



boven: V.I.n.r. LelieClass, lelievlet, lilieschouw

links: De aluminium LelieClass planeert met gennaker, maar hij kan ook geroeid worden (rechts)

den ze over een eenvoudig lattenmal worden gebogen en vastgezet. Om goed tegen elkaar aan te sluiten moet elke strook bij het boord wat breder zijn dan bij de kiel. Ze moesten dus een licht bolvormig verloop krijgen. Aanvankelijk werd elke strook op zijn voorganger gelegd, afgeschreven en passend geschaafd. Dat was een zeer tijdrovende klus. Ik kan me nog goed herinneren dat Jaap Kramer maanden heeft zitten studeren op een programma om de stroken per computer uit te kunnen rekenen. Hij noemde het het Unistrip-programma, waarbij een kant van de strook recht is en de andere kant gebogen. Je kon zo een heel pakket stroken tegelijk op maat frezen. Omdat hij al een jaar lang tijd had geïnvesteerd in het ontwerp en het programma, was er geen geld om patent op het systeem aan te vragen. Het bijzondere was dat je voor elke rompvorm de ronding van de stroken kon berekenen.

De bouw van de romp ging daarna heel snel. Je kon strook voor strook met epoxy en rvs niet vastzetten. De eerste boten werden inder-

linkerpagina, boven: Zo kennen we de scouts (hier tijdens hun NaWaKa in Zeewolde). Ze leren al decennialang zeilen, roeien en wrikken in de Lelievlet, vaardigheden die ook in de nieuwe LelieClass (onder) geoefend moeten kunnen worden.

tachtig rekende Henk de vlet helemaal door en maakte onder meer de boeg scherper om de vlet beter te laten zeilen.

In SdZ 1993.3 publiceerde drs. C. van Romburgh een uitgebreid artikel over lilieschouwen en lelievletten. Hij schreef dat er in dat jaar een nieuwe door Jaap Kramer ontworpen seniorenboot was gepresenteerd: de Scouting Explorer. Die zou in 1993 in de vaart komen. In hetzelfde nummer beschreef Jaap Kramer

zijn 6,80 m lange Scouting Explorer, een tweemaster, waarmee door zes man geroeid kon worden en die was uitgerust met een midzwaard. De boot werd uitgevoerd in hout-epoxy. Daar waren binnen scouting landelijke enquêtes overgehouden. Met maar liefst 300 schippers, stuurlieden en bootslieden werd overlegd over aluminium of hout-epoxy. Het werd hout-epoxy.

### Computerprogramma

De romp werd gelamineerd uit drie lagen watervast multiplex van elk 4 mm dik. Om de romp te bouwen werden de platen multiplex in lange smalle stroken gezaagd, daarna kon-

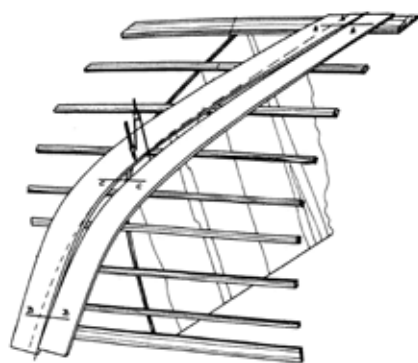




Het duurde bijna 25 jaar voor er weer een nieuwe poging werd ondernomen voor een moderne zeeverkennerboot. Drie jachtontwerpers, Arjen Keer, Ben Korner en Klaas Huizinga, samenwerkend in FCY Design - dat staat door Fast Cruising Design - met veel affiniteit en ervaring met zeeverkenner, ontwierpen een nieuwe boot, even lang als de lelievlet: de LelieClass.

#### Nieuwe ontwikkelingen

Na het bekijken van de site van FCY Design raak je al snel onder de indruk van de technische mogelijkheden van dit team, en ook van hun praktische inzichten. Het zijn zeilers in hart en nieren die de vaartpraktijk op hun ontwerpen overbrengen. Ik kan vol overtuiging schrijven dat ze een aantrekkelijk en passend alternatief en tevens aanvulling voor de lelievlet en de lelieschouw ontwierpen. Ze



boven: Artist Impression van de Scouting Explorer uit 1993, ontwerp Jaap Kramer

onder: Het tijdrovende afschrijven van de volgende lamineerstrook bij het aanbrengen van stroken om een romp in hout-epoxy te bouwen

rechtsboven: De kuip van de Explorer (Foto Else Kramer)

rechtsonder: De ruime kuip van de nieuwe aluminium LelieClass, let op het liertje op de zwaardkast



tijd door Frans Mink, houten botenbouw in Harderwijk, gebouwd. Ik heb de Explorer eenmaal zien varen op het Hollands Diep, hij was eigendom van een zeeverkennergroep in Willemstad. Daar hebben ze tot een jaar of zes geleden met de Explorer gevaren. De groep werd echter te klein en omdat er steeds minder mee werd gevaren en er te weinig mensen voor het onderhoud waren, werd de boot verkocht. Inmiddels is deze Explorer alweer van eigenaar gewisseld en het was niet te achterhalen waar de boot nu ligt. De tweede boot diende als demonstratieboot. Helaas was Jaap Kramer een betere ontwerper dan promotor en verkoper. De zeeverkenner waren kennelijk nog niet toe aan nieuwe ontwikkelingen. Het was triest dat er jaren werkrenteloos bleef liggen en tentslotte werd

afgeschreven. Ook Scouting Nederland, de opdrachtgever, liet kennelijk niets meer van zich horen en de Scouting Explorer werd vergeten. Ook bouwer, Frans Mink, die gedacht had veel boten te kunnen bouwen, bleef met een kater zitten. De demo Explorer verdween uit het zicht, totdat Jaaps dochter Else Kramer de Explorer compleet verwaarloosd terugvond in Friesland. Jarenlang had de boot buiten gelegen en er stond een laag water in de boot. Na wat onderhandelen werd ze eigenaar en de Explorer werd opgeknapt en geschilderd. Else en haar man en kind varen er nu alweer drie jaar mee op de Kralingse Plassen en tot volle tevredenheid. Ze hebben altijd veel bekijks met deze grote open, wat curieuze tweemasster van 6,80 m lang, die nu *Innovator* heet.

hopen dat de wat oudere scoutingleden en scoutingleidingleden langer (leiding)lid willen blijven, zodat een chronisch probleem bij scoutinggroepen kan worden opgeheven. Ze hebben zich bij de vormgeving laten leiden door huidige snelle zeilboten naar Frans ontwerp. In de 5,50 m lange boot, geheel van zeewaterbestendig aluminium, kan gezeild, geroeid en gewerkt worden. Onder een kuip-tent kan met 4 man ruim worden geslapen. Door het ophaalbare geprofileerde zwaard en dito roeren is de diepgang tot 16 cm te beperken en is de boot gemakkelijk uit het water te halen en trailerbaar. Waterdichte luchtkasten zorgen voor een onzinkbare boot en er kunnen lange tochten mee worden gemaakt. Het voordeel van de LelieClass is dat hij 310 kg lichter is dan de lelievlet. Tevens is

hij 35 cm breder en daardoor stabielier dan de vlet. De romp is 4 mm dik en het dek 3 mm. Dankzij de toegepaste rijstkorrelplaten voor kuipvloer, zittingen, dek en (wegneembare) doften is alles antislip. Ook mast en giek zijn van aluminium en de boot is zelflozend. De boot zit vol snuffjes die het zeilen, roeien en wrikken plezierig maken. De boot wordt niet geschilderd, maar voor wat kleureffecten kan plakplastic (wrapping) worden toegepast, dus geen jaarlijkse schilderbeurten meer. De tuigage is modern, met een zogeheten *fathead* grootzeil van 11 m<sup>2</sup> en een fok van 8 m<sup>2</sup>. Op de zwaardkast is een liertje gemonteerd om het 27 kg zware geprofileerde zwaard omhoog te draaien en vast te zetten via een klemkikker. Maar ook om de fokkenshoten door te zetten. Zo wordt het zeilen, vooral bij veel wind, een stuk minder vermoeiend. Voor degenen die snel willen planeren kan er een uitschuifbare boegspriet worden gemonteerd zodat een genaker of Code Zero van maar liefst 23 m<sup>2</sup> kan worden gevoerd. Er zijn ook nadelen verbonden aan aluminium. De gebruikte aluminiumlegering is kwetsbaarder dan staal. Bij het afmeren moet je voorzichtiger zijn, want je vaart gemakkelijker een deuk in de romp dan bij een stalen boot. Ook de galvanische werking vraagt aandacht. Afmeren naast een kathodisch beschermde stalen damwand is niet aan te bevelen. Afmeren naast stalen boten is geen probleem, mits je kunststof stootwilen gebruikt. Bij erg warme zomers wordt het aluminium dek behoorlijk heet. Dan heb je echt een korte broek of kussentje nodig. Het budget bij de scouting was altijd al een probleem. De LelieClass kost ongeveer het dubbele van een lelievlet. En anderhalf keer de prijs van de lelieschouw. Maar... daar staat wel veel vaarplezier tegenover! Bovendien



#### STALEN LELIEVLETTEN WORDEN O.A. GELEVERD DOOR:

- Scheepswerf Nieko in Franeker, levert niet alleen Lelievletten maar ook alle mogelijke onderdelen via hun site [www.nieko.nl/scouting-materialen/bestellijst-lielievlet](http://www.nieko.nl/scouting-materialen/bestellijst-lielievlet)
- Boer Metaaltechniek in Bleskensgraaf. Ze bouwen al 25 jaar lelievletten. [www.boer-metaaltechniek.nl/lelievlet](http://www.boer-metaaltechniek.nl/lelievlet)
- De Scoutingvlet wordt geleverd door Remy Abbas en Joram Bootsma in Haarlem. Zij hebben al vele jaren ervaring met lelievletten en leveren de Scoutingvlet, een gemoderniseerde lelievlet met veel rvs-onderdelen. [www.scoutingvlet.nl](http://www.scoutingvlet.nl)
- In 2016 werd er voor Scouting De Vundelaar een aluminium lelievlet gebouwd.

kan het winterprogramma worden ingevuld met leukere zaken dan bootonderhoud (het beruchte 'bootwerken').

#### Toekomstmuziek?

Behalve de scoutinguitvoering met roeidoften en wrikmogelijkheid is er ook een toeruitvoering voor zeilers die graag ruimte hebben en echt lekker willen zeilen in een onderhoudsvrije boot die bovendien gemakkelijk trailerbaar is. De LelieClass werd vorig jaar al heel positief getest door het Duitse watersportmagazine *Yacht*. Alsenigenadeel konden ze het erg warm wordende boord bij felle zon ontdekken en ze misten een overloop voor de grootschoot, maar dat is eenvoudig te verhelpen. De boot is zeer solide gebouwd, de trimmogelijkheden kunnen gemakkelijk worden

#### boven: De LelieClass onder zeil

uitgebreid, de boot zeilt prettig, niet nerveus en is ook voor beginnende zeilers geschikt. Ook de redactie van het blad *Zeilen*, maakte al zeilend, roeiend en wikkend een tochtje door Friesland, wat op video te volgen is. Ook zij waren erg positief over deze moderne boot. Ik hoop van harte dat de scoutinggroepen over de prijs (€ 19.550,- voor een standaarduitvoering vanaf de werf Alufleet in Kortenhoef) heen kunnen stappen. Het lijkt veel geld maar daar hebben zeeverkenner - bij goed gebruik en weinig kosten - vele, vele jaren plezier van.

Geïnteresseerd? Kijk voor meer info en video op [www.LelieClass.nl](http://www.LelieClass.nl). Of neem contact op met Arjen Keer, 0627 062 776